J. Rugienius
19235 Beaverland Str.
Detroit, Mic. 48219.

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
LVII Spalis — October 20, 1972 Nr. 81
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

RUOŠA PALIAUBOMS

Hanojui pasirinkus taiką?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutinėmis dienomis apie taiką ar bent paliaubas Vietname kalbama kaip apie visai tikrą dalyką. Jei dėl ko dar yra abejonių, tai dėl jos pradžios ir... sąlygų. Prezidentui Nixonui būtų svarbu susitarimo pasiekti iki rinkimų, tačiau visiems tyrinėjimams prieinant išvados, kad jis rinkimus vistiek laimės, jam gali pakakti visuotino įsitikinimo, kad karas šiaip ar taip vistiek baigiasi. Dar daugiau, paskutiniu laiku vietinėje ir užsienio spaudoje pasigirdo spekuliacijų, jog prezidentas tyčia delsiąs su susitarimu dėl to, kad nenoris nustoti dešiniai nusiteikusių rinkikų simpatijų. Po rinkimų jis apsispręsiąs nusikratyti Thieu ir tokiu būdu bus pašalinta didžiausia kliūtis susitarimui. Tokie gandai prezidentui gali tik padėti. Dešiniųjų jie neatstums nes tie vistiek neturi už ką balsuoti, o tuos, kurie kaip tik dėl Vietnamo svyravo, patrauks.

Susitarimui tačiau reikalingas abiejų pusių susitikimas, nors jis gali būti ir neformalus. Komunistai visados susitarimo galėjo pasiekti sustabdydami savo agresiją į Pietus. Tai, žinoma, kalba už jų tikėjimą į pergalę. Ar tas tikėjimas paskutiniuoju metu susvyravo? Oficialiai, ir iš apsilankiusių šiauriniame Vietname įspūdžių, atrodo, kad ne. Iš tikro tačiau niekas negali laukti komunistinio krašto vyriausybės sprendimo išplaukiant iš krašto nuotaikų. Vyriausybė sukuria tas nuotaikas ir vargas tam, kas bando joms priešintis. Kartu, nesunku lydimam svečiui parodyti tik tai, ką pats nori. Visa tai veda prie minties, kad bus tai, ką nutars Hanojaus politbiuras, kuriame neesant vieno visagalio vado pasitaiko nuomonių skirtumo ir net atskirų frakcijų.

Nors ne taip kaip Vakaruose, tačiau ir Rytuose kartais gali pajusti "iš kur vėjas pučia" akyliai analizuodamas spaudą ir tarp jos eilučių ieškodamas to, kas neišreikšta raidėmis. Vienas iš geriausių komunistinio gyvenimo žinovų Vakaruose laikomas britų žurnalistas Victor Zorza, kuris savo laiku išpranašavo sovietų tiesioginį įsikišimą į Čekoslovakiją ir Dubčeko režimo nušalinimą, nors daugumas kremlinologistų tuo abejojo.

Dabar tas pats Zorza, analizuodamas oficialius šiaurės Vietnamo pranešimus prieina įdomios išvados, kad šiuo metu ten viešpatauja "taikos frakcija" t.y. tie, kurie netikėjo į karinę pergalę. Karo dievaičiu Hanojaus politbiure laikomas gen. Giap, genialus partizaninio karo specialistas, kuris nugalėjo prancūzus ir prieš kurį amerikiečiai turėjo sutraukti per pusės milijonų vyrų armiją. Jo pažiūros laimėjo prieš pradedant 1968 metų Tet ofenzyvą, kuri privertė prezidentą Johnsoną nekandidatuoti antram terminui, bet kuri, kariniai žiūrint, buvo nepasisekimas. Po to, Giapo įtaka sumažėjo, tačiau jis įkalbėjo politbiurą pradėti dabartinę "Velykų" ofenzyvą, kuri, kariškai žiūrint, irgi nepasiekė savo objektyvų, tačiau vistiek leido komunistam sustiprinti savo įtaką iki šiol 'paci fikuotuose' rajonuose dėl to, kad Saigono vyriausybė turėjo sutelkti savo geriausius dalinius ten, kur komunistai pradėjo didesnio masto puolimus, tuo pačiu palikdama plačius krašto plotus vietos milicijos apsaugai, pasirodžiusiai nepakankamai. Personaliai pasikeitimai politbiure verčia manyti, kad ten dabar įsivyravo "taikos frakcija", kurios pavedimu spaudoje pasirodė užuominų, kad pagrindinis Šiaurės Vietnamo uždavinys yra ugdyti socializmą savo krašte, paliekant Pietų Vietnamo išvadavimą patiems P. Vietnamo komunistams.

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių inžinierių ir architektų sekmingas suvažiavimas

Vienuoliktajame lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos suvažiavime Washingtone spalio 7, 8 ir 9 d. d. dalyvavo apie 220 atstovų iš JAV ir Kanados.

Šeštadienį, spalio 7 d. suvažiavimą atidarė rengimo komisijos pirmininkas inž. Stasys Bačkaitis, Transportacijos departamento Washingtone pareigūnas. PLIAS ir ALIAS centro valdybos pirmininkas inž. Vytautas Vidugiris padarė sąjungos darbų apžvalgą, pastebėdamas, kad praėjusieji metai sąjungai buvo jubiliejiniai metai, nes sąjungai sukako 20 metų.

Suvažiavimą sveikino Liekino Lietuvos atstovybės Washingtone patarėjas dr. S. A. Bačkis, pabrėždamas, kad nemažai inžinierių yra prisidėję prie Lietuvos diplomatinių laimėjimų, kaip inž. Norus - Noruševičius, inž. Černeckis, inž. E. Galvanauskas ir kiti. PLB pirmininkas S. Barzdukas savo sveikinime taip pat išvardino keletą inžinierių dalyvaujančių Bendruomenės veikloje JAV, Kanadoje ir kituose kraštuose.

Tą pačią dieną kitoje salėje buvo atidaryta technikos parodą, kurią pristatė inž. Danys iš Kanados. Vienas iš atžymėtinų išstatytų projektų priklausė inž. I. Tamošiūnui iš Washingtono, pilnai automatizuotam paštui, statomam prie New Yorko. Tamošiūno planų įvykdymas reikalaus 53 milijonus dolerių. Jis rūpinasi tik pačia automatizacija, o pastato išorinė dalis jau kitų projektas. Buvo išstatyti ir inž. Danio jūros švyturių projektai, kurių jis Kanados vandenyse yra pastatęs apie 30. Buvo ir inž. dr. S. Mato išrastas stiprusis metalas-šarvas, šiuo metu naudojamas malūnsparnių ir lėktuvų įgulų apsaugai. Taipgi jo išrasta naują plieno rūšis naudojama Boeing 747 lėktuvuose. Inž. dr. A. Nasvytis yra suprojektavęs naują motorą malūnsparniams, kurie šiuo metu jau įdedami ir, be kitų, juos turės ir Baltųjų Rūmų malūnsparniai.

Gretimoje salėje buvo atidaryta ir dail. Adomo Galdiko apžvalginė kūrinių paroda. Parodą atidarė Lietuvių Rašytojų Draugijos pirm. Tėv. L. Andriekus, primindamas, kad kiekvienas Galdiko paveikslas kalba į mus: "Vienas sako, aš esu pavasaris, pasidžiauk mano žydėjimu, nes jisai niekados neužsibaigs. Kitas paveikslas sako, aš esu ruduo, nebijok mano liūdesio, nes jis tave pažadins iš kasdienos ir paguos. Kitas sako, aš esu gimtoji tavo žemė, su kryžiais, trobesėliais, debesėlių jūra, viesulu, tuščiais laukais. Dar kitas paveikslas sakys, aš esu estetinis akordas tavo paties sielos, tapęs spalva, žiūrėk į mane ir pažinsi save".

Tėv. L. Andriekus priminė, kad Galdiko kūryba remiasi lietuvių tautodaile ir mūsų žemės dvasia. Liaudies kūrybą ir Lietuvos gamtą, lyg brangiausį lobį, dailininkas išnešiojo ligi mirties. Visi parodoje išstatyti paveikslai buvo atrinkti trijų žinomų lietuvių dailininkų komisijos: V. Vizgirdos, T. Valiaus ir A. Kašubienės. Šiuo metu viena žymi New Yorke meno leidykla spausdina Galdiko monografiją anglų kalba ir jos pasirodymo proga vienoje muziejinėje galerijoje ruošiama Galdiko apžvalginė paroda.

Šeštadienį paskaitas suvažiavime skaitė dr. P. Zundė "Kiekybiniai ir kokybiniai informacijos matai" ir arch. E. Arbas "Lietuvis architektas išeivijoje" parodydamas lietuvių architektų darbus skaidrėse. Inž. V. Šliupas ir inž. A. Lukas pravedė bendrą pašnekesį apie lietuvius inžinierius dirbančius įvairių kraštų žinybose.

Vakare viešbučio didžioje salėje įvyko susipažinimo vakaras, kuriame meninę programą išpildė sol. Birutė Dabšienė.

Sekmadienį po pamaldų Washingtono katedroj, įvyko priėmimas Zubkaus ir Co. firmoje, kuri Amerikoje architektų firmų eilėje užima penkiasdešimtąją vietą. Dar buvo dalyvauta Lietuvos atstovybės priėmime ir po pietų vyko darbo posėdžiai ir didelio dėmesio susilaukusi dr. Arvydo Kliorės paskaita apie naujausius Marso tyrinėjimus, atliktus su Mainer IX.

Suvažiavimas buvo uždarytas sekmadienį vakare Lietuvos himnu.

Pirmadienį susirinkusios senoji ir naujoji valdybos aptarė ateinančių metų darbo planą. Naują sąjungos valdybą sudaro washingtoniečiai inžinieriai ir architektai. Linkime jiems sėkmės.

Iš SLA 5-tos Apskrities atstovų suvažiavimo 1972 X 7 New Yorke: A. Simutis -- gen. konsulas, adv. S. Briedis, M. Klimas, P. Dargis -- SLA prezidentas ir A. Diržys -- 5-tos Apskrities pirm. Suvažiavime Briedžio ir Klimo apdovanojimo metu SLA auksiniu ženkleliu.

GERA VALIA IR DARBAS SUSIVIENIJIME LIETUVIŲ AMERIKOJE

Visi žinom Susivienijimą Lietuvių Amerikoj esant jau aukštame savo gyvavimo amžiuje. Jau nebetoli pilnas šimtmetis, tik 14-kos metų betrūksta iki tos sukakties -- tikrai garbingo jubiliejaus. Tad labai suprantama, kodėl Susivienijimo veteranai ir kiti sąmoningieji nariai nerizikuoja šiuo surizgusiu laiku, o grindžia organizacinį gyvenimą išsijotą gera valia, užtikrintai našiu darbu.

Tokiame ženkle SLA 5-toji Apskritis -- apimanti New Yorko ir New Jersey valstijas -- turėjo kuopų atstovų suvažiavimą š.m. spalio 7 d. Susivienijimo Centre, New Yorke. Šiame suvažiavime buvo minima 50 metų sukaktis nuo Amerikos pripažinimo Lietuvio Respublikos de jure 1922 metais ir taip pat SLA 85-ių metų sukaktis. Abiem sukaktim nušviesti buvo pakviesti ir dalyvavo labai kompetetingi kalbėtojai. Pirmajai -- generalinis konsulas New Yorke A. Simutis, antrajai -- pats SLA prezidentas P. Dargis.

Konsulas Simutis, gerai kondensuotoj ir vaizdžioj apžvalgoj apie kitų valstybių pripažinimą Lietuvos kaip savistovios valstybės, kiek ilgė liau ir įsakmiau sustojo prie Lietuvos laimėto pripažinimo Amerikos vyriausybėje. Tas pripažinimas atėjo nei lengvai, nė greit. Nemažai pastangų dėjo Amerikos lietuviai, organizuodami delegacijas, rašydami peticijas, jų tarpe 1921 metais didžiausią -- net su milijonu parašų -- patiems Baltiesiems Rūmams Washingtone. Ir tik 1922 metų liepos 27 d. tie visi žygiai vainikavosi laimėjimu -- Amerika Lietuvą pripažino!

Tas pripažinimas Lietuvą sustiprino, reikšmingai įteisino tarpvalstybinian gyveniman. Ir prie šio laimėjimo atsiekimo, sako konsulas Simutis, labai reikšmingą vaidmenį atliko Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Lietuvos valstybinėje nelaimėje, 1940 metais bolševikinei Rusijai okupavus Lietuvą, Amerikos prezidentai ir jų vadovaujamos vyriausybės savo nusistatymų Lietuvos atžvilgiu nepakeitė. Teisiškai tebelaiko Lietuvos Respubliką kaip esančią. Ir toji aplinkybė stiprina mūsų viltis, kad Lietuva kartą gi laisvėn kelsis ir vėl valstybinian gyveniman prisikels. Konsulas kalbėjo -- tikįs ir dabar Susivienijimo reikšmingu vaidmeniu Lietuvos laisvės byloj, tad ir linkėjo garbingiems SLA vadovams sveikatos ir ištvermės šventuose mūsų tautos siekiuose.

***

SLA prezidentas P. Dargis kalbėjo apie daugiametį Susivienijimą, jo nelengvus laiko tarpsniu 86-rių metų bėgyje, tačiau vis dėlto ir nenusilenkimą kliūtims, o įsistiprinimą ir patvarų laikymąsi iki šių dienų. Susivienijimas yra taip pat respublika, sako P. Dargis. Tai yra "Lietuvių Respublika Amerikoje" -- Amerikos įstatymais pripažinta ir veikianti didelių laisvių paunksmėj. Tokiai "Lietuvių Respublikai" čia niekas negrąso, jos gyvenimo niekas neapsunkina, nuo lietuviško žodžio, rašto ir papročių niekas neplėšia.

Susivienijimą tik mes patys galime numarinti, jei nuo Susivienijimo tolinsimės, jį ignoruosime. Todėl, prezidentas kalbėjo, dabar yra rūpinamasi, kad kiekvienas lietuvis Amerikoje, kas tebenešioja bent kruopelytę tautinės savigarbos, nevengtų šio Susivienijimo, kuris gyvybingumą ir jautrumą rodo ypač tada, kai Lietuva varge, kai jai reikia moralinės ir medžiaginės paramos.

***

Šiame Apskrities atstovų suvažiavime prez. Dargis paskelbė naujos kuopos susikūrimą New Yorke, Highland Park aukštumoje. Tai buvo sutikta visų suvažiavusių skambiu plojimu.

Po to prezidentas įteikė SLA auksinį ženklelį buvusiam daugelį metų 5-tos apskrities Valdybos pirmininkui adv. St. Briedžiui ir kitą -- virš 400 naujų narių įrašiusiam bei dviejose kuopose finansų sekretoriaus pareigose esančiam Mikui Klimui.

Oficialiai daliai pasibaigus, 5-tos Apskrities V-bos pirmininkas A. Diržys pakvietė visus suvažiavimo dalyvius 'pavilgint gomurius'. Vaišių metu Apskrities Valdyba įteikė prezidentui P. Dargiui jo portretą. Adrese prie portreto, kurį pasirašė visi suvažiavimo dalyviai, tarp kitų žodžių buvo ir tokie: "kad tas portretas primintų Prezidentui metus, kuriuose jis buvo perrinktas į šias pareigas 9-tą kartą iš eilės ir pradėjo SLA prezidentavimą 17-tuosius metus".

SLA Žinyba

Australiją palikus

Pas Londono lietuvius

ANTANAS LAUKAITIS

Buvus Londone ir neaplankius čia esančių Lietuvių Namų, Lietuvių Klubo, Lietuvių Parapijos su sava lietuviška bažnyčia ir vėliau Lietuviškos Sodybos, esančios šone Londono, būtų tikrai padaryta didžioji lietuviška nuodėmė. Palikus linksmąjį Muencheną, su maloniais olimpiniais ir kitais festivaliniais prisiminimais, pakilau Londono link. Neturėdamas čia jokių pažįstamų, žinojau tik kad čia yra gerai veikiantis Lietuvių klubas, todėl tuoj pat ir skambinu iš aerodromo. Atsiliepia stiprus bosinis balsas ir sako tuoj pat važiuoti namų linkui, kur viskas bus sutvarkyta. Senoviškam Londono taxi kurį anksčiau tik filmose esu tematęs, privažiavus prie namų, jau mane pasitiko klubo ir namų ūkvedys, baro viršininkas ir visas šio didelio pastato užvaizda Kazys Makūnas, nurodydamas mano gyvenamą kambarį ir liepdamas jaustis kaip namuose.

Londono lietuvių namai susideda iš dviejų pastatų. Pirmajame yra D. Britanijos Lietuvių S-gos buveinė, "Europos Lietuvio" redakcija, administracija ir spaustuvė, kuri be šio laikraščio atlieka ir labai didelį kultūrinį darbą, spausdinant "Nidos" knygų leidyklos knygas ir visus kitus jos leidžiamus leidinius. Čia randasi taip pat ir Lietuvių Namų Akcinė B-vė. Tai namas, paverstas administracinėms įstaigoms, kurio dideliam rūsyje randasi ir spaustuvė, padalinta į bent keturis paskirus kambarius.

Antrasis šalimais sujungtas namas yra paskirtas klubui ir gyvenamiems kambariams, kurių čia randasi 33. Daugelyje iš jų gyvena nuolatiniai gyventojai, pensininkai, kai kita dalis yra skirta pravažiuojantiems tautiečiams, kurie savoje aplinkumoje, švariuose ir gan pigiuose kambariuose, kainas lyginant su hoteliais, gali rasti laikiną prieglobstį Londone. Tas yra gana svarbu, nes patys namai nėra toli nuo miesto centro, susisiekimas yra labai geras ir malonios savųjų tautiečių paslaugos patarimai, bei nurodymai yra labai reikalingi ir palankūs didžiajame Londone.

Apžiūrėjus Lietuvių Namus, spaustuvę, klubą ir kt., aš labai ir labai nusistebėjau kaip ši maža Londono lietuvių kolonija galėjo tą viską įsigyti ir, dar svarbiau įsigijus, tai su nemažėjančiu, bet didėjančiu pelnu ir viso turto plėtimu, tai išlaikyti. Kelias dienas buvau nuoširdžiai globojamas visų šių bendrovių, klubo ir namų sekretoriaus Albino Pranckūno, kuris man viską aprodęs čia Londone, mane porai dienų nusivežė į už 50-ties mylių esančią Lietuvių Sodybą. Tai žmogus su "dūšia ir kūnu" atsidavęs ne tik visam lietuviškajam vietiniam klubo ir bendrovės darbui, bet taip pat nei laiko, nei sveikatos nepaisąs visiems mūsų bendriems lietuviškiems politiniams bei kultūriniams reikalams. Tai gyva dinamiškoji lietuviška mašina, kuri net laiko negali surasti savo automobilio nuplovimui, nes tas užima laiko, per kurį galima nemažai ką padaryti, kai ir su Londono suodžais apnešta mašina galima važiuoti ir padaryti, kas yra reikalinga, kad tik savieji reikalai gerėtų. Jo nuomone, nei jis, nei joks kitas lietuvis ar lietuviška organizacija, negali pasyviais ir darbe vilties būti pasyviais ir stovėti vienoje vietoje, neturint naujų ateities planų, kurie vienu ar kitu būdu turi būti stumiami į priekį. Jeigu mes galime džiaugtis savu jaukiu klubu, kaip pasakė A. Pranckūnas, sava gražia sodyba, sava bendrove ir kt., tai mūsų pats didysis pasidžiaviimas yra mūsų laikraštis "Europos Lietuvis" ir knygų leidykla "Nida". Jie teneša mums tik nuostolį, tačiau mes džiaugiamės, kad gauti iš kitų malonumų pinigai, gali būti panaudojami šiems kultūriniams dalykams. Spauda šviečia mus, kai knygos džiugina ne tik skaitytoją, bet tuo pačiu paremia ir rašytojus. Nes kas gi tada atsitiktų, jeigu rašytojas neturėtų kur savo leidinių spausdinti. Kaip tik šiuo metu yra išleista "Nidos" 87-ji knyga Kazio Baréno redaguota "8-ji Pradalgė". Tai yra mūsų rašytojų ir poetų raštų rinkinys. Šių knygų, kuriose galima rasti mūsų garsiausių rašytojų pavardes, su jų paskutiniaisiais kūriniais, numatoma išleisti 10 tomų.

Laikraščio redakcijoje susipažįstu su "Europos Lietuvio" redaktoriumi rašytoju Kaziu Baréniu. Poetiški plaukai, angliško tipo ūsai ir britų aristokrato laikysena, redaktoriaus atžvilgiu sukelia man mistinį jausmą, tačiau tuoj pat pradedame šnekėtis apie žurnalistinį darbą, paskirus laikraščius, mano kelionę, bendrus pažįstamus ir visas mistiškumas virsta kolegišku draugiškumu. Betaisydamas korektūras, redaktorius išsitaria, kad jau nuo metų pabaigos, jis palieka šias pareigas ir išeina į pensiją, kas jam leis daugiau atsidėti savajai kūrybai, nors visas laikraščio ir leidyklos personalas dar tikisi jį kaip nors perkalbėti, tačiau aš nemanau, kad tas jiems pasiseks, nes po 16-kos metų redaktoriavimo ir Karalienės pensija yra labai maloni. Redaktoriaus pakviestas, apžiūrėjau ir pačią spaustuvę, kur prie raidžių rinkimo ir susipažinau su būsimuoju "Europos Lietuvio" redaktorium Juozu Lūža. Iš profesijos agronomas, jis spaudos darbą dirba jau gana ilgokai ir, nors nelabai norėdamas perima naują redagavimo darbą, kuriam atsakomybė yra labai didelė. Susipažįstu kitą spaustuvės tarnautoją, tai poetą Vladą Šlaitą, kuris šiame darbe jau ilgokai irgi dirba, rasdamas laiko ir savajai kūrybai. Iš viso spaustuvėje dirba 6 tarnautojai, kai visam technikiniam darbui vadovauja Stasys Bosikis, kurio bendrapavardis giminė Melbourne yra mūsų žinomasis giedorius. Spaustuvės personalas ir visi šios bendrovės direktoriai džiaugiasi naujos modernios vokiškos spausdinimo mašinos įsigijimu, kuri jau sekančią savaitę bus atvežta ir pradės savo darbą, kas suteiks daug didesnių galimybių visame darbe.

Pats klubas susideda iš jaukaus ir gražaus licenzijuoto baro, kurio didysis viršininkas yra Kazys Makūnas, visus pažįstantis, visus užkalbinąs ir vis norėdamas mane įtikinti, kad angliškas alus yra pats geriausias, kai mano nuomone Vokietijoj ar Australijoj paservavus tokį be putų ir gazo alų, būtum su visais stiklais ir bačka pro langą išmestas. Laikraščio ir leidyklos administratorius yra Antanas Žukauskas, ramus ir daug dirbantis žmogus.

Lietuvių Klubui priklauso ir Sodyba, kurios galėtų daug kas pavydėti londoniškiams. Tai 60-ties akrų didžiulis puikus žemės plotas, ant kurio stovi pagrindinis didžiulis pastatas, turįs gražų klubą, virtuvę, valgyką, žaidimų ir šokių salę ir išnuomojamų 20 kambarių. Šis didžiulis pastatas randasi šalia nedidelio ežerėlio, kuriame galima sugauti žuvų ir netolimais tekančio upelio, turinčio nemažai ir forelių. Pats sklypas yra miškuotas ir jame nemažai randasi fazanų, kiškių, lapių, kuriuos sezono metu galima medžioti. Lietuviai čia daugiausiai vasaroja vasaros metu, kai sau puikias stovyklavietes randa ir vietiniai lietuviai skautai. Norint šią puikią vasarvietę turėti pelningą ištisus metus, jau kuris laikas biznis daromas ir su vietiniais anglais, kurie šią vietovę vis labiau ir labiau pamėgsta ir daro ją žinomesnią kurortinių vietovių tarpe. Čia veikia sportinio šaudymo ir žuvavimo klubai, kai visai šalia yra ir jojimo mokykla. Sodybai su atskiru personalu vadovauja Bernadeta ir Justas Snabaičiai. Šie energingi vilkaviškiečiai čia atsikėlė iš Manchester miesto, kartu atsiveždami ir ponios tėvus Navickus. Per labai trumpą laiką ši jauna pora padarė visame sodybos darbe didelę pažangą, kai p. Bernadetos idėjoms ir darbams, atrodo, nėra galo ir, aš manau, kad su greitu Sodybos pastatų praplėtimu, ši puiki vasarvietė sutrauks ne tik iš Anglijos, bet ir iš kitų pasaulio kraštų lietuvių vasarotojų, ypatingai, kad visas pragyvenimas ir priežiūra yra daug pigesnė ir geresnė negu daugelyje Eurpos vietų. Be vasarotojų čia gyvena ir 9-ni lietuviai pensininkai, kurie atidavę savo pensiją, turi po gražius kambarius, randa visą priežiūrą ir lietuviškoje dvasioje ir atmosferoje puikiai gyvena. Ar tik nereikės ir man savo pensininkystę šioje gražioje ir pigioje vietoje praleisti, bemedžiojant fazanus ir begaudant lietuviškus karpius su mažaisiais kilbukais, kurių čia yra labai daug.

Londone, be Lietuvių S-gos yra ir Lietuvių Bendruomenė, kurios pirmininką St. Kasparą susipažinau lietuvių parapijos salėje, kurioje šeštadienį Šv. Onos Draugijos moterys rengė rudens šokius. Šalia esanti lietuvių bažnyčia, pastatyta senųjų Londono lietuvių, parapijos namai, kuriuose dabar gyvena parapijos klebonas kun. Jonas Sakevičius, maloniai mane sutikęs šokių metu ir supažindinęs su savo svečiu kun. Kęstučiu Žemaičiu iš Clevelando miesto, kuris, vykdamas į Romą, pakeliui užsuko ir į Londoną, prašydamas perduoti geriausius linkėjimus pažįstamiems clevlandiečiams lietuviams. Vaišių metu susipažinau ir labai įdomų senosios kartos Londono lietuvį Petrą Bulaitį, kuris neseniai sulaukęs 77-nių metų būtinai norėjo išgerti "škato" stiklą su po pasaulį beklajojančiu australiečiu lietuviu. Šis įdomus žmogus yra apdovanotas Popiežiaus aukščiausiu civiliams žmonėms suteikiamu Šv. Silvesterio ordinu už jo ilgamečius nuopelnus lietuviškajai Londono parapijai ir bažnyčiai, kurią jis padėjo pastatyti ir per ilgus metus išlaikyti. Aš jį raginau, kad jis su rašytų savo prisiminimus apie Londono lietuvių kūrimąsi, apie buvusius senus lietuvius veikėjus ir ypatingai apie mūsų buv. ministerį Balutį, kurį jis labai gerai pažinojo. Šis, dar labai stiprus 77-tis lietuvis turi II vaikų ir 25 vaikaičius. Iš jų vienas dvasiškis prelatas Bulaitis dirba Vatikano tarnyboje. Jis pats yra D. Britanijos lietuvių sąjungos garbės narys.

Parapijos salė turi ir puikų savo klubo barą, veikiantį tik savaitgaliais ir švenčių metu, kai vykę rudens šokiai man buvo gana keisti, nes visa atmosfera buvo kaip prieškariniais laikais, jauniems ir seniems lietuviams ir anglams šokant šokius, kurių jau nei Australijoje, nei Europoje vargiai pamatysi, nors nuotaika buvo labai linksma, vaišinantis cepelinais, lietuviškomis dešromis ir kitais skanumynais.

Londone teturint vos truputį daugiau negu tūkstantį aktyviųjų lietuvių, tenka tik stebėtis ir džiaugtis tokia puikia jų pasireiškiama veikla. Visa didžiausia jų bėda yra trūkumas akademinio lietuviško jaunimo, kuris vėliau, baigęs aukštuosius mokslus, galėtų įsijungti į lietuvišką-jį darbą, perimant ir visą vadovavimą, ką pamažu daro Amerikos ir Australijos mokslus tuose kraštuose baigęs jaunimas. Apie patį Anglijos gyvenimą vėliau.

RUOŠA PALIAUBOMS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Toks aiškinimas ir sustiprinimas partijos kadrų Pietų Vietname komunistų kontroliuojamose srityse byloja už tai, kad tauta ruošiama paliaubom.

Bombardavimas šiaurinio Vietnamo pila vandens ant taikos frakcijos malūno. "Socializmo stiprinimas" yra susijęs su krašto supramoninimu. Bombardavimas ne tik sustabdė tą eigą, bet ir naikina tai, kas buvo pastatyta. Nors gyvenant šiame krašte ne atrodo, kad JAV ryžtųsi kada nors bandyti sunaikinti komunistinį režimą Šiaurėje, ta galimybė nėra visai išskirta Hanojaus politbiure. Kai kam ten atrodo, kad JAV planuoja savo bombardavimu sunaikinti krašto pasipriešinimo bazę. Tą padarius, nesunku bus pasiųsti Pietų generolus pabaigti tą, ką karo aviacija nebaigė padaryti.

Vienu žodžiu, jei bombardavimas nebus greitai sustabdytas teoriškai yra galimybė, kad Thieu su amerikiečių žinia ar be jos gali pasirinkti ir ofenzyvinį gynimosi būdą, kuris nesustos prie demilitarizuotos zonos. Štai dėl ko komunistams apsimoka susitarti jau dabar. Nors paskutinieji Kissingerio pasitarimai su jais laikomi paslaptyje, tačiau Zorza spėja, kad jie pažadėjo garantijas, jog nepadarys perversmo koalicinėje vyriausybėje. Nixonas tačiau nesiskubina priimti jų sąlygas, tikėdamasis geresnių t.y. dar bandydamas išsaugoti Saigono režimą tokį, koks jis dabar yra. Susidariusi situacija gali priversti Hanojų ne tik su tuo sutikti, bet ir priimti tarptautinę kontrolę.

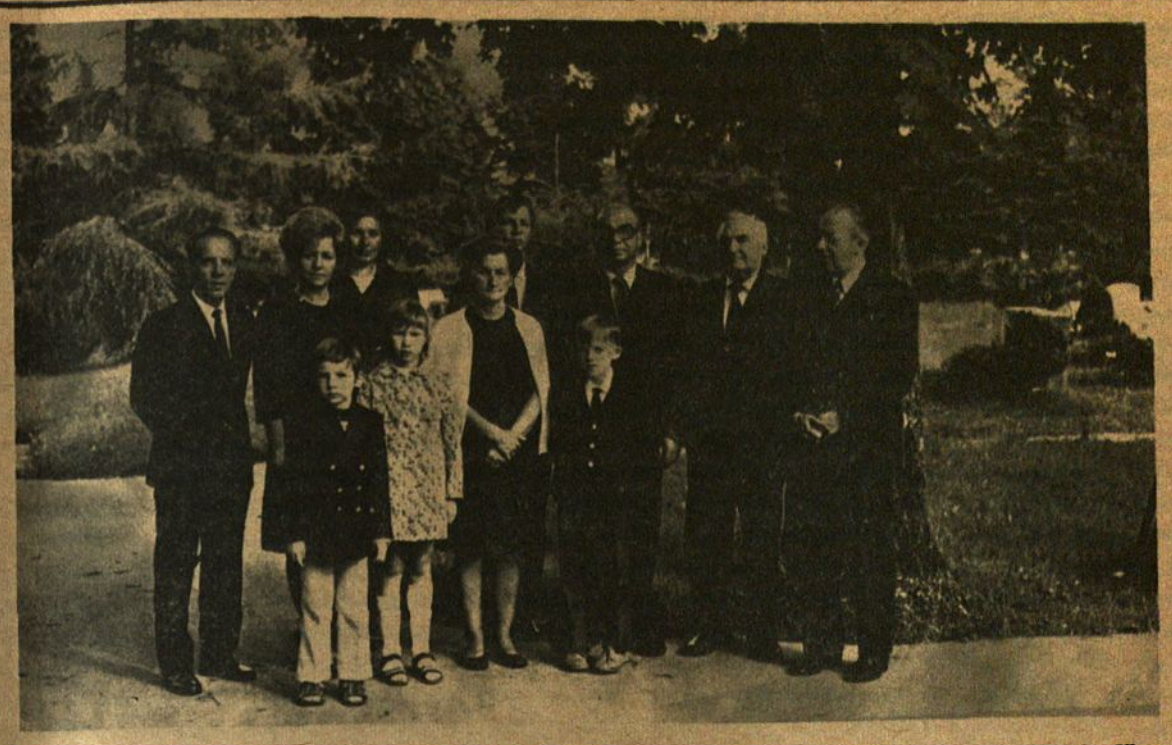

A.A. Jurgio Bieliūno artimųjų bei pažįstamųjų grupė dalyvavusi Salzburgo kapinėse, Austrijoje. Iš kairės: H. Gavorskas, V. Bieliūnienė, Snėganienė, L. Gavorskienė, G. Gavorskas, A. Snėganas, V. Venckus ir Berghammer; priekyje iš kairės Snėganų vaikučiai, o viduryje L.H. Gavorskių sūnus Robertas.

Pastatytas paminklas J. Bieliūnui

Rugpiūčio 5 Austrijoj, Salzburgo ir Seekirchen miestuose, buvo prisimintos pirmosios mirties metinės vieno iš pirmųjų Venezuelos Lietuvių Bendruomenės steigėjų -- a.a. Jurgio Bieliūno. Minėjime -- kapinėse bei gedulingose pamaldose dalyvavo velionies artimieji, giminės bei buvę a.a. Bieliūno bičiuliai - austrai.

Prie a.a. J. Bieliūno paminklo. Iš dešinės Snėganienė, V. Bieliūnienė, V. Venckus ir A. Snėganas, o priekyje Snėganų vaikučiai.

Jurgio Bieliūno kapą Salzburgo miesto kapinėse puošia daugybė įvairiaspalvių gėlių bei Vandos Bieliūnienės rūpesčiu pastatydintas skoningas, tamsaus marmuro paminklas su iškaltu jame Mergelės Marijos bareljefu, po kuriuo yra įrašas: Aušros Vartų Motina, melskis už mus.

Toliau eina sūnaus Algirdo ir Jurgio Bieliūno gimimo ir mirimo datos. Apatinėj paminklo dalyje -- Gedimino stulpai, taip kaip buvo papuošta Bieliūnų privati rezidencija Venezueloj, Maracay mieste.

Po prisiminimo kapinėse vykome į gedulingas pamaldas, kurios įvyko Seekircheno bažnyčioj. Mišias aukojo ir šiai progai pritaikytą pamokslą pasakė šios vietos klebonas.

Po pamaldų V. Bieliūnienė visus artimuosius pakvietė vienon svetainėn bendrai vakarienei, kurioje dalyvavo apie 50 asmenų. Į šį minėjimą specialiai buvo atvykusi visa A. Snėgano šeima iš Vokietijos.

Šių atostogų metu Europoje L. Gavorskienės tėviškėj Seekirchene Luisa ir Henrikas Gavorskai atšventė 25 metų vedybinę sukaktį bei Luisos gimtadienį. Gauta daug sveikinimų ir vertingų dovanų. Sveikatos, visokeropos laimės ir Dievo palaimos L. H. Gavorskams, žengiant į antrąjį dvidešimtpenkmetį!

Pagal II PLJK-so nutarimą rugsėjo 23 steigiamajame Venezuelos LJS susirinkime šios sąjungos valdybos pirmininku išrinktas Algimantas Dugnas, kuris tuoj po susirinkimo buvo pakviestas Venezuelos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pilnateisiu nariu jaunimo reikalam.

Vladas Venckus

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

BOARD HAMMERMAN
EXPERIENCE REQUIRED. PERMANENT POSITION IN DROP FORGE SHOP. EXCELLENT WAGES AND FRINGE BENEFITS.
APPLY OR WRITE
DANA CORP. ATLAS DIVISION
209 W. MOUNT HOPE
LANSING, MICH. 48904
An Equal Opportunity Employer
(79-81)

MACHINIST
HORIZONTAL BORING MILLS
1ST SHIFT
Job shop experience or equivalent with ability to perform operations, read prints, and make own set-ups. Good hourly rate and fringe benefits. Apply
THE HILL ACME CO.
1201 W. 65 ST.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer
(80-82)

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

SAKMĖ APIE TAI, KAIP VENEZUELOS LIETUVIŲ KAPELIONAS ANTANAS PERKUMAS Į LIETUVĄ KELIAVO arba Patarlių nauda ryšiuose su okupuota Lietuva

Jūratė Statkutė - de Rozales

Šiomis dienomis pasirodė mūsų spaudoje komentarai apie kun. A. Perkumo, Venezuelos lietuvių kapeliono pasisakymus komunistų laikraštyje "Gimtasis Kraštas". Pasisakymai lietė kun. Perkumo kelionę į Lietuvą ir jo įspūdžius apie tai, ką jis gero Lietuvoje matęs. Susidomėjusi, panorau iš pirmųjų šaltinių, t.y. iš paties kunigo Perkumo sužinoti, kaip ten su ta jo kelione į Lietuvą jam buvo. Ką kunigas man pasakojo, pro vieną ausį įėjo, pro rašomą mašinėlę išėjo, nes, galvojau, jei man yra įdomu pasiklausyti, tai skaitytojui gal bus įdomu pasiskaityti.

Venezuelos lietuvių kolonija yra maža. Mes, Venezuelos lietuviai, gerai žinome, kad mūsų yra labai nedaug, dar geriau žinome, kad mūsų ištekliai yra silpnoki, o tuo tarpu darbų ir užmojų pas mus yra lyg valiai.

Būdami negausūs, žinome mes, kad virbas nulūžta, o virbų šluota nelūžta. Susikibę laikomės viens kito ir vadovaujamės obalsiu: "kas šaukia, tešaukia, o mudu, boba, važiuojam!"

Na ir važiuojame. Kartais riedame taip mikliai, jog Venezuelos Kongreso atstovai viešai aptarė mažytės lietuvių kolonijos atsiekimus kaipo "pavyzdinį monolitinio susiklausymo atvejį". Komunistai, aišku, tai matydami, iš kailio neriasi visaip bandydami įkišti pagalį į mūsų ratus.

Kiek tų kaišiojamų pagalių jau buvo, kiek jų dar bus -- nė nesuskaičiuosi. Ar mūsų vežimas sustos, ar išgrius -- iš anksto nesužinosi. Ale kol jis rieda, tol ir važiuojame.

Vienam kitam į mūsų ratus įkištam pagaliui sulūžus, Lietuvos komunistai užsimanė storesnį rąstą į stipinus įkišti. Prieš kelis metus buvo atsiųstas į Venezuelą su specialia misija, lietuviškos komunistų partijos pareigūnas Laurinčiukas, vėliau tapęs "Tiesos" Vilniuje redaktorium.

Pasižvalgęs šen, pasižvalgęs ten, Laurinčiukas netrukus didžiausią savo dėmesį atkreipė į kun. Antano Perkumo statytus ir jo kasdieniniu rūpesčiu tvarkytus Lietuvių Namus Caracase. Objektas buvo tuo labiau viliojantis, jog kun. Perkumas pats komunistų okupacijos nebuvo išgyvenęs, nes saleziečiai jį 1927 metais misionieriumi į Kiniją buvo išgabenę, ir daugiau į Lietuvą jam nebuvo tekę grįžti.

Kartą atėjęs į lietuvių namus Laurinčiukas klausė neramus: "Kodėl čia pas jus, kabo ant sienos malda už persekiojamą tėvynę?" Kunigas šyptelėjo: "Tai kodėl žmogau manai čia Venezuelon lietuviai atsidangino? Ar ne todėl, kad jie nuo kelionės į Sibirą išsigelbėti ketino? Pasakyk man, Brežnevo drauge gerbiamas, ar lietuvių suėmimai, visokeriopas engimas ir trėmimai, nėra tautos persekiojimas?"

Vieno panašaus pasikalbėjimo metu, kun. Perkumas įsikarščiavęs šūktelėjo: "Ką tu man kalbi apie jūsų laisves! Va, jei aš dabar panorėčiau nuvažiuoti į Lietuvą ir aplankyti savo tėviškę Žemaitijoje, ir sudiev būtų su visom laisvėm, nes išeivių lietuvių jūs toliau Vilniaus įsileisti bijote!"

Laurinčiukas išsitempė visu ūgiu ir narsiai atsakė: "Kai. važiuosi, man tik parašyki, o aš štai čia iškilmingai prižadu, kad savo tėviškę tu aplankysi!"

Pažadėta -- ištęsėta. Šiemet, pačiame vidurvasaryje, kun. Antanas Perkumas lankė Lietuvą ir savo tėviškę.

KIENO VEŽIME SĖDI, TO IR GIESMĘ GIEDI

Ne be baimės ruošėsi kunigas į kelionę. Mokė jį komunizmą išgyvenę parapijiečiai: "Atmink, kunige, kad dėl ilgo liežuvio, ne vienam dantys išgriuvo. Ką beklaustų -- tu tylėk; ką beregėtum -- tik veizėk ir nei žodžio nepridėk".

"Atsarga gėdos nedaro, gi kartą į klaną puolęs, sausas nekelsi" -- mokė kitas prityręs parapijietis.

Žinia juk, kad senas vilkas į eketę uodegos ne kiš. Svarstė kunigas, dūmojo, kraipė galvą, abejojo, bet noras pamatyti tėviškę buvo užvis stipresnis.

Galop nusprendė: "Kas bus, kas nebus, bet žemaitis neprašus!", ir, pakėlęs jei ne skvernus tai bent sparnus, leidosi tolimon kelionėlėn, tėviškėlės pamatytų, tėvelių kapus aplankytų...

LAUKAS AKYLAS, MIŠKAS AUSYLAS

Pasakoja kun. Perkumas, jog priėmė jį Lietuvoje Laurinčiuko ir Kazakevičiaus žmonės lyg jisai būtų aukščiausiai tituluotas diplomatas. Priėmimas buvo toks iš kilmingas, kad net mašiną su šoferiu ir keliais nuolatiniais palydovais kunigui valdžia paskyrė. O palydovai buvę tokie malonūs, kad kunigo vieno nepalikdavę nei minutėlei, nei sekundėlei. Kol Perkumas Lietuvoje viešėjo, kur tiktai jis nevažinėjo, kur tik jis pėsčias ėjo -- ten paslaugūs kompartiečiai jį lydėjo.

O kai kunigas tėviškėje su giminėmis susitiko, palydovai į vertėjus įsipiršo, ir prie to paties stalo susėdę vertė pasikalbėjimą iš kalbos žemaičių į tarmę aukštaičių. Gi važinėjant ir vietoves lankant, uolūs vadovai svečią taip globojo kad visur su juo žengė į koją, o vaikščiojant Kaune iš abiejų pusių suglaustom gretom it mūru jį apstojo.

TĖVYNĖS DŪMAS UŽ SVETIMĄ UGNĮ ŠVIESESNIS

Kukliam, paprasto rango saleziečių kunigui, dargi nejaunam, dargi 45 metus Lietuvos nelankiusiam, toks iškilmingas priėmimas buvo labai jau netikėtas. Gi Lietuva jam pasirodė gražesnė už dangaus rojų, o tėviškę pamatęs ir tėvelių kapus aplankęs, senas kunigas apsiašarojo. Lygiai taip pat jaudinasi jis dabar, grįžęs į Caracaso kleboniją, kai mums, čionykščiams lietuviams, jis pasakoja, kokia graži esanti jo Žemaitija. Pasakojimų jo klausomės mes rimtai, viską suprasdami, viską užjausdami.

DIEVE PADĖK IR BĖGANČIAM IR VEJANČIAM

Taip iškilmingai Lietuvoje jį priėmusius komunistų pareigūnus, kunigas apdovanojo atvežtais šventais medaliais ir, pasimeldęs, paprašė Viešpaties apšviesti jų širdis. Šie nuolankiai padėkojo už dovanas, o kaip ten su jų širdimis išėjo tai nepasakė. Kuris kurį per tą kelionę apšvietė, taip vienas Viešpats ir težino.

O kuris kurį ir kuo per tą kelionę praturtino -- velnias žino... Mat venezueliečiai, paprastai, savo medalius iš 22 karatų aukso gamina.

KAIP PASIKLOSI, TAIP IŠMIEGOSI

Vėliau, ne vien Venezuelos lietuvių kapeliono kelionė į Lietuvą tapo gražiai aprašyta komunistinėje spaudoje. Grįždamas iš Lietuvos, kun. Perkumas sužinojęs, kad Laurinčiukui lankantis Venezueloje kiekvienas jo žingsnis buvęs sekamas, ir vėliau Laurinčiuko kelionę į Venezuelą smulkiai aprašęs prancūzų rašytojas Goscinny knygoje "Zizanie". Knyga turėjusi Europoje tokį pasisekimą, jog ji buvo išversta į vokiečių, anglų, danų, ispanų, suomių, olandų, italų, norvegų, portugalų ir švedų kalbas. Knyga, kurios pavadinimas yra visose kalbose "Zizanie", galima gauti didesniuose knygynuose Europoje ir Amerikoje.

Tiems Lietuvos pareigūnams, kurie panorėtų su Goscinny veikalu arčiau susipažinti, pranešame, kad knygą jie gali išsirašyti anglų kalba sekančiu adresu: Brockhampton Press Limited. Salisbury Road, Leicester, LE-17-QS, Gr. Britain. Jeigu minėti pareigūnai panorėtų knygą gauti ispanų kalba, ją galima užsakyti Ispanijoje sekančiu adresu: Editorial Bruguere, S.A., Camps y Fabres 5, Barcelona 6, Espana. Gi vokiečių ir prancūzų kalbose knygą galima gauti kiekviename vakarietiškame vokiečių ar prancūzų kalbų knygyne.

Deja, mes gerai žinome, kad į Lietuvą siunčiamų kapitalistinių spausdinių paštas nepraleidžia. Taigi leidėjų adresus patiekiu su mintimi, kad asmeniška draugyste su Kosyginu pasiremdami, draugai Laurinčiukas ir Kazakevičius gaus specialių leidimą viešai knygą išsirašyti. Beje, siūlau jiems knygos puslapį 44-tą atidžiai perskaityti ir savo keistos padėties pavojus rimtai apmastyti.

LAURYNAS, LAURINTYNAS GANĖ VIŠTAS PO KARKLYNĄ VIENOS VIŠTOS NEPARGYNĖ GAVO ŠPYGĄ NE KIAUŠINĮ

Grįžusį Venezuelon kun. Perkumą šiltai priėmė visa Venezuelos lietuvių kolonija su Bendruomenės Centro Valdybos pirmininko pavaduotoja dr. J. Klovaite priešaky.

Ach, argi mes savo kapeliono nežinome? Per dvidešimtį metų, jau ne vieną statinę druskos drauge su Perkumu suvalgėme, ir pažįstame mes savo senuką kunigą kaip nuluptą. Taigi dėl tos skylės -- visi patylės.

Per kunigo sutiktuves Caracaso Lietuvių namuose, meška midų vežė, žąsinas kankliavo, o žvirblis trimitavo. Ir aš ten buvau, ir aš daug mačiau, ir aš ten valgiau ir gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj neturėjau. O kas per tas vaišes ten buvo do šaudymo! Aš pats iš bato aulo kad drožiau, o balsas -- prisikišus vos vos girdėti, apsirišus -- nė to tiek.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ROMUALDAS SPALIS

Išrišimas

DIRVOS PREMIJUOTA NOVELĖ

(10)

"Atsisveikindamas išbučiavau jos rankas, nors ji ir gynėsi. Draudžiamas judėjimo laikas buvo jau čia pat".

"Nėriau į savo buveinę ir atrišau ryšulį. Negalėjau matyti kas viduje, bet smagu darėsi bečiupinėjant medžiagą. Kelnės rodėsi pakankamo ilgumo ir platumo. Čia pat maišėsi ir mažas ryšulėlis. Sviestainiai su dešros gabaliukais! Krūtinėje pasidarė tiek šilta, lyg pati motina ištiestų man ranką. Prisiminęs pažymėjimą išnaršiau visas kišenes, vienoje jį suradau ir tuoj pat ištraukiau. Jį čiupinėdamas jutau, kad grįžu į normalų gyvenimą. Man, neturinčiam jokių dokumentų, šis popieriukas galėjo daug padėti. Metas išlįsti iš šių griuvėsių ir mauti į vakarus".

"Maniau neužmigsiu belaukdamas ryto, bet nuo vargis užspaudė blakstienas. Tik pabudęs, užsidėjau tą gautą eilutę. Siūta ne ant manęs, bet atrodė neblogai, neturėčiau kristi į akis".

"Niekad taip rūpestingai nesiskutau, nesigražinau kaip tą kartą ir tuojaus patraukčiau į vakarus, jei ne Buzokienė, kurios privalėjau palaukti.

"Pasirodžiusi žiūrėjo į mane lyg ne savo akim, tiek buvo apstulbusi. Be žodžių padėjo butelį vandens, maisto. Papasakojau jai savo laimę ir pasiryžimą nešdintis kitur, bet pagalvojusi ji patarė palaukti. Kelionei reikia turėti kiek maisto. Ji gausianti jo. Keliausime visi kartu, yra vilties ir vyrą aprengti".

Atvirai kalbant, tas laukimas nebuvo man prie širdies, bet nenorėjau dingti, kol jų kailis pavojuje, kad neprikištų vėliau. Taigi linktelėjau sutikdamas. Vakare sutarėm vėl pasimatyti, pasitarti dėl judėjimo į vakarus."

Valandas leidau nerimdamas, gaišdamas brangų laiką, kartu nedrįsau rodytis mieste. Jei kas svarbaus atsitiktų, atlėkusi Buzokienė nerastų manęs. Besaugodamas tik įgytą eilutę, kad nesusiglamžytų, kad neprakiurtų kur ant akmens, nuvargau nežmoniškai. Turėjau pakeisti ją; vėl ištraukiau prakeiktą uniformą, tačiau dabar galėjau vartytis, snausti ir šiaip taip sulaukiau vakaro. Atėjo sutartas laikas, o moters nebuvo. Veltui tik dairiausi pro visus plyšius. Pamažu nerimas perėjo į baimę. Gal nelaimė ištiko, gal jos vyras įkliuvo ir staiga nauja mintis pašiurpino nugarą. Gal rusai okupuoja zoną, gal panikos pagauti Buzokai pabėgo, nespėję man pranešti. Štai kodėl diena rodėsi ypatingai rami be žmonių triukšmo".

"Šiandien, kada žinome praeities įvykius, esame labai drąsūs ir gudrūs, bet anuo metu, nuo pat okupacijos pradžios, neturėjome to tikrumo. Laimingieji išlikome ir pasakojame, mažiau laimingi negali pasidalinti įspūdžiais, negali pasakoti, kaip jie įkliuvo ar žuvo. Taigi, baimė vis labiau kėlė mane ant kojų. Negalėdamas nusėdėti vietoj, prisiminęs austrės paliktą kastuvėlį, nutariau paimti jį. Laikydamas įrankį rankoje, visur atrodysiu vietinis esąs, mažiau kreipsiu dėmesio į save, jei tektų neštis kulverčiais".

"Peršokęs į kitą gatvės pusę, pasiėmiau kastuvėlį ir juo nešinas, išėjau pasižvalgyti, ar nėra kur rusų tankų. Kiek nutolęs, pastebėjau atokiau esančią porą. Įtempiau akis ir buvau tikras, kad tai Buzokai. Norėjau šuktelti jiems, bet susilaikiau. Šūkavimai anais laikais nebuvo sveikas reiškinys. Prisiglaudęs prie sienos, stebėjau, kas ten vyksta. Jis stovėjo vienmarškinis su paraitytomis rankvėmis, nors buvo ir šaltoka. Kelnės įtartinai kariškos, su kuriomis tegalima rodytis tik vakare. Taigi, jo apdaras buvo dar labai netikras.

"Tuo tarpu nesusipratimas tarp jų vis didėjo. Sujaudinti jie mojo rankomis, kažką sakė, įtikinėjo vienas kitą, kelis kartus skyrėsi ir vėl grįžo, kartą jinai vijosi jį".

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

EDUARDO CINZO DEBIUTAS

JURGIS GLIAUDA

Santaros - Šviesos ir Algimanto Mackaus knygų leidimo fondo šiomis dienomis išleistą Eduardo Cinzo knygą Brolio Mykolo Gatvė tiktai formaliniu požiūriu galima laikyti autoriaus debiutu. Kūrybinis Cinzo veidas jau gerokai pažįstamas. Cinzo kūriniai tilpo Pradalgės almanache, Metmenų ir Minties žurnaluose, išeiviškoje periodikoje, dargi Gimtojo Krašto atkarpoje. Tad Brolio Mykolo Gatvės pasirodymas tėra Cinzo kūrinio debiutas knygyne forma.

Knyga išleista, kaip visi šios leidyklos leidiniai, labai rūpestingai. Tai juo labiau kontrastuoja su kukliu, "išeivišku" tiražu 800 egzempliorių. Griežtas, komercinių brošiūrų stiliaus aplankas artimai susišaukia su išviršiniu Brolio Mykolo Gatvės peizažu. Aplanko piešinys nepaliestas bet kurio alegorinio ar sentimentalaus atnašo. Piešė Dalila Rėklytė-Aleknienė.

Šios knygos siužetas paimtas (dalinai) iš angliakasių buities. Tai retas siužetas mūsų literatūroje. Nors pirmoji lietuviškos imigracijos karta kasė anglis Pensilvanijos kasyklose, tik tai Prano Lavinsko Angliakasių Atsiminimuose paliko ryškus tos specifinės buities vaizdas, neįeinąs, tačiau į beletristikos sferą. Stiprius Urvinius Žmones davė Juozas Kralikauskas, paėmęs savo knygai siužetą iš Kanados aukso kasyklų.

Brolio Mykolo Gatvės siužetui Cinzas paėmė daugiatautinę Belgijos anglies kasyklų darbininkiją, kuri po Antrojo Pasaulinio karo užpylė Belgiją, ieškodama kad ir sausos duonos.

Cinzas nenusakė savo kūrinio žanro. Skaitytojas pats turi prasimanyti žanrinę etiketę. Gal būt tai Aloyzo Barono ar Mariaus Katiliškio bandymas -- novelinio romano forma? Knyga yra keturių dalių suvestinė: Lėkščių plovėjas, Raudonkepuraitė ir vilkas, Senis Armonas ir Septynioliktoji šachta. Šios keturios apysakos sudaro trijų šimtų puslapių turinį. Tos apysakos nėra atskirų temų gabalai, bet glaudi idėjos, siužeto ir personažų suma. Į daugiatautį personažų margumyną autorius įvedė vienu iš esminių veikėjų ir lietuvį. Tai yra vienintėlė "lietuviška" atrama veikale. Lietuvis yra ir lėkščių plovėjas, ir aštrių konfliktų su kitais auka, ir skurdžius, ir prasikūręs, ir... rašytojas analitikas, skeptikas, kartais nusvetimėjęs nuo visuomenės individas, kartais giliai pasinėręs į humanistinius svarstymus idealistas... Su tokio tipo primatu kūrinyje mes įžengiame į siaurą, vingiuotą, su apmodernintais senais pastatais Brolio Mykolo Gatvę.

Originali veikalo konstrukcija. Tai šachtos ir virš šachtų išsidėstęs miestas. Tas dviejų aukštų sugyvenimas kaupia savyje skaudžias ir sudėtingas modernios civilizacijos savybes. Šoje simbiozėje randame parazitavimą, elementarinės dorovės dėsnių degradavimą, dvasinę apatiją, niekšybes ir beviltiškumą. Naivios "pirmosios" meilės ir seniausios pasaulyje profesijos agresyvumas sankryžos privedamos iki pat aštrių savo briaunų. Pasitikėjimas aukštybėse esančia dievybe užgoštas po savo prasmę praradusiomis apeigomis. Viešpatauja ciniškas "susitaikėliškumas" su bet kurio amoralumo apraiškomis. Visur matyti šeimininko belgo ir etninio proletaro vagabundo konfrontacija. Tautybių skirtybės perauga į kastų koncepciją.

Skurdokos krautuvės, purvini ir šleikštūs, niekad nestokoją klijentų salonai, pretenzingi, puošnesnių fasadų viešbučiai, atskiros miesto bon vivant'ų ir proletarų aludės, etiketo paisymas ir apsikumščiavimo mada -- tai buitinė panorama.

Ši panorama reljefiška ir ryški. Autorius ją detalizuoja tiksliai ar įnoringai atrastais būdvardžiais, ryškiais epitetais, sultingais pažyminiais. Pro dulkinus "salonų" ar parduotuvių vitrinų stiklus matyti žmonės. Grubiais vitališkais poreikiais besireiškią žmonės kūrinio tysoje atskleidžią savo prigimties dvasingumą, kančios gilybę, jausmų tyrumą. Brutalus homo sexualis ir kūrybingasis homo socialis yra Brolio Mykolo Gatvės minia.

Ta minia, tas gyventojų kolektyvas kaip kūdikis motinos įsčiose savo gyvybiniu raisčiu surištas, lyg su motina, su giliose tamsybėse merdinčiu šachtos požemiu. Ši yra veikalo struktūra: du gyvenimo aukštai. Tai, nelyginant, antikos graikai vis atnaujiną savo sąmonėje amžiną ryšį su Hades, su Tartarus. Ir tada, vaizduotės pompastikoje, šachtų elevatoriai tampa antikiniu sėlininku Charonu, kuris kėlė sielas iš vieno pasaulio į kitą.

Atsargiai, negriaudamas dėstymo proporcijos pirmoje knygos pusėje, Cinzas prieina prie antikinės ugnies upės Erebus ir leidžia savo personažams žvilgčioti į kitą krantą. Toks yra miesto lėkštumo ir kasyklos gilybių savitarpis pareinamumas, aštrus jų konfliktiškumas, neišvengiamoji, bet parazitiškoji simbiozė. Bet, Dieve gink, čia nėra bet kurios humanistinės didaktikos. Veikalaś nėra proletarinių negandų studija, perauganti į filantropines nuotaikas. Autorius nesistengė kurti nehumaniškos civilizacijos kankinių portretų galeriją. Jam nerūpėjo ir dabar tebeaktualus senas Voltaire šauksmas Écranez l'infame! (Šalin varganas gyvenimas!).

Keturi veikalo skyriai pripildyti nuolat išeinančių ir begrįžtančių personažų. Ties kiekvienu iš jų autorius sustoja ir flaubertiškai detalingo anketavimo būdu pristato tos mažos gatvelės gyventojus. Ir čia, kada aplinkos kryžgatvių pavadinimai ir žmonių vardai nėra lietuviški, kada buitinės gatvinio gyvenimo scenos nesusitapatina su trafaretiniu lietuvišku scenovaizdžiu, kada autoriaus sakinys skrupulingai išieškotas ir primenąs, dalinai J. Tininio sakinį (vieną savo romaną Tininis rašė ir grynino dešimtį metų) -- Brolio Mykolo Gatvė, gal ir vėjavaikiškai tarus, atskamba tikru gališku rūpestingumu formai, skamba geru vertimu iš flaubertiškos eros.

Dviejų dimensijų struktūrą, kaip veikalo esmei, autorius panaudojo ir personažų povaizdžiui. Individas yra augalas. Paviršiuje, virš žemės, jis klesti ir tarpsta saulės blyksniuose. Irracionalinė jo pusė -- šaknys. Šaknys plinta ir skečiasi po žeme, tamsybėje. Tas metodas, aišku, nėra kokia naujovė. Jis būtinas žmogaus vaizdavimo pilnybei. Tokį atrandame šioje knygoje.

Miestas ir šachta. Žmogus saulės apšviestas, žmogus tamsusis. Kaip tiktai tose akiai neįžvelgiamose šaknyse glūdi esmės ir prasmės atsiskleidimo pradmenys. Tai puikus konstruktyvus autoriaus laimėjimas. Įdomus paralelizmas tenkina skaitytoją: dvi dimensijos sudaro veikalo stilių, jo architektoniką, fasado vientisumą.

Nuolatinis vis-à-vis paviršiaus su šachta yra vykusi išbėga reljefui ir priešpriešai pagauti. Vir-

(Nukelta į 6 psl.)

SOUND OF COUNTRY

Tėviškės GARSAS

Authorized by ICD-Press Branch Office of Military Government for Bavaria • Authorized editor and publisher: Medardas Bavarskas • Printed by: Schweinfurter Druckerei u. Verlagsanstalt G.m.b.H. • Circulation: 2000 • Karinės Valdžios leista • Ats. redaktorius: Medardas Bavarskas • Red ir Adm. adresas: (13a) Schweinfurt, Franz-Schubert-Str 14a • Bin. sąsk. Nr. 1943 Dresdner Bank Schwft. • Atsk. nr. kaina 1 RM

NR. 86 • III METAI LIETUVIŲ TREMTINIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS SCHWEINFURT • 1947. VIII. 21.

Trumanas paliepė skubiai ištirti DP problemą

Tremtiniai turėtų būti įkurdinti kultūringai

LRK PIRMININKO KELIONĖ Į ŠVEICARIJĄ

Žiūrėkime rimtai

Į AMATININKUS IR AMATŲ ORGANIZAVIMĄ STOVYKLOSE

ATSIMINIMAI – MEDŽIAGA TREMTIES PERIODIKOS ISTORIJAI (1)

Suklastota Tėviškės Garso laida

Jonas Pranas Palukaitis

Tėviškės Garsas ėjo tik 27 mėnesius (1945 gruodžio 23 -- 1948 kovo 15), bet paliko bene spalvingiausius anų sąlygų periodikos pėdsakus. Pradėjo eiti stovyklos direktoriaus G. van Benneden, gavusio iš karinės valdžios leidimą savo vardu, įsakytas, kaip stovyklinio laikraščio dalis, todėl pirmi du nr. buvo atspausti kartu su lenkų Nasz Glos ir ukrainiečių Nedilia -- prieš ekspedijuojant, bendrąjį laikraštį reikėdavo suplėšyti pagal kalbas. Pirmieji 23 nr tituluoti: "Schweinfurto lietuvių savaitinis laikraštis. Leidžia redakc. kolegija. Redaktorius St. Gečas". Nuo 1946 birželio pradžios: "Lietuvių savaitinis laikraštis. Leidžia Schweinfurto Lietuvių Stovyklos Komitetas. Redaktorius Medardas Bavarskas."

1946 vasarą, karinei valdžiai pertvarkant DP spaudą, neteko teisės į licenziją, bet energingai pagelbstint visoms šiaur. Bavarijos lietuvių stovykloms, licenzija buvo atkovota ir pagal ją nuo 1947 žymėta: leidėjas ir ats. red. Medardas Bavarskas. 1947 vasario 16 pasirašyta sutartimi jis tapo LTB Vyr. K-to organu, bet tik 1947 gegužės 9 pradėta vartoti titulinė metrika: "Lietuvių Tremtinių Bendruomenės savaitraštis". Po eilės šaukimų į Frankfurtą, Heidelbergą ir vietinį Schweinfurto karinės valdžios skyrių aiškintis dėl "sąjungininkų vienybės ardymo", 1948 pavasarį licenzija buvo "laikinai neatnaujinta", o galiojusi prieš laiką anuliuota. Todėl paskutinis 116-117 nr. išleistas kontrafakcine data, licenzijos jau netekus.

Pirmus du nr suredagavo vienas St. Gečas. Nuo 1946 pradžios stov. k-tas atkeldino literatūros redaktorium Simą Urboną, kuris palaipsniui perėmė redaguoti visą laikraštį. Nuo 1946 balandžio 15 redakcijoje pradėjo dirbti J. P. Palukaitis, pora savaičių vėliau M. Bavarskas. Po 1946 gegužės 26 persitvarkymo redakcijos sąstatą sudarė: ats. red. Medardas Bavarskas, vyr. red. Simas Urbonas, jo pavaduotojas -- techn. red. J. P. Palukaitis; toks sąstatas išliko iki galo, tik 1947 mpavasarį porai mėnesių redaktorium buvo įsijungęs Henrikas Blazas. Jam pasitraukus dėl susisiekimo keblumų, o S. Urbonui įnikus į antrojo žurnalistų suvažiavimo ruošą ir vėliau savo knygos leidimą, nuo 1947 vasaros faktiškai redagavo J. P. Palukaitis.

Šiomis ilgelesnėmis pastabomis norėta atitaisyti LE XXXI ir XXXVI tomuose atspaustas klaidas.

***

Trisdešimt septintąjį -- 1946 rugsėjo aštuntosios numerį laužėme pakilusia nuotaika: prieš išeinant spaustuvėn, mus pasiekė patikimos informacijos, kad licenzija toliau laikraščiui gauti pagaliau bus gauta, o spaustuvėje sužinojome, kad ir lietuviškų akcentų matricos linotipui jau atsiųstos. Vienąkart ir mes įstosime į tikras vėžes! Paprašėme tuoj pat matricas suleisti į magazinus ir nuo dabar jau visus rankraščius pradėti rinkti su akcentais.

Dalis tądien atsineštosios medžiagos dar buvo numatyta laužomam numeriui, bet sutarėme vis ką nustumti ateičiai, o šįkart verstis "lentynų apvalymu" -- sunaudoti turimą, iš dalies jau ir užsigulėjusį rinkinį. Numerio kokybės tai nekėlė, bet mūsų dėmesys jau buvo nukreiptas į kitą savaitę -- į numerį su tinkamais spaudmenimis, lengvai paskaitomą, negrasinantį prasmuksiančiu dėl akcentų stokos dviprasmiškumu. Simas Urbonas, atsiradus spragelei aštuntame puslapyje, prisėdo prie korektoriaus staliuko ir netrukus atkišo prirašytą lapelį:

-- Kaip manai, gal reikia pasiskardenti?

Buvo jis suredagavęs pranešimėlį: "Tėviškės Garsas eina toliau... Sekantis numeris jau su lietuviškais rašmenimis..."

-- Kodėl ne? -- pritariau. -- Visos Mainfrankų srities stovyklos nuo Bayreutho iki Wuerzburgo parėmė mūsų kovą dėl licenzijos -- tesužino, kad jų pagalba nenuėjo veltui.

Ir paprašėme pranešimėlį surinkti riebiu šriftu -- su akcentais, tuoj pat įsitikindami, kiek naujos gaišaties neįgudusiems vokiečiams linotpininkams sukelia tų akcentų įvedimas.

Numerį sulaužėme gana anksti. Prieš atiduodami į rotacinę, turėjome gauti pranešimą, kad cenzorius -- stovyklos direktorius yra leidęs numerį spausdinti, tačiau pranešėjas kažkodėl vėlavo. Baigęs doroti korektūras, redakcijos sekretorius Algimantas Stanėnas pasisiūlė:

-- Bėgsiu į stovyklą pažiūrėti, kur Bavarskas koją už ausies užsikėlė.

Oficialusis redaktorius - leidėjas Medardas Bavarskas paruošdavo anglišką numerio santrauką, pagal kurią stovyklos direktorius aprobuodavo numerį. Spėliojome dabar, kad jis bus kiek suvėlavęs santrauką, todėl vėluoja ir aprobata.

-- Bėk, Algi, -- pritarėme, -- ir nedelsdamas duok žinią, nes stereotipininkai jau klausinėjo, ar greit jiems atiduosime puslapių formas.

Stovykla buvo maždaug už trijų kilometrų nuo spaustuvės. Ir spaustuvės kontora, ir stovyklos raštinė turėjo telefonus, bet pastarąją administravo lietuvis -- toks uolus ir ištikimas valdžios tarnelis, kad mums seniai jau buvo išaiškinęs, jog telefonas skirtas vien tik valdžiai -- jokiems lietuvių "privatiniams bizneliams". Taigi, ryšio tarp spaustuvės ir stovyklos - redakcijos problemas turėjome spręsti "per pedes apostolorum", ir sužingsniavimas į abu galus pareikalaudavo daugiau nei valandos. Stereotipininkams taip ir pasakėme: formų reikės palaukti valandą, gal dar ir ilgiau.

Belūkuriuodami peržiūrėjome rinkinio liekanas. Kai ką dar išmetėme, bet porą skilčių Simas nusprendė palikti.

-- Kam? Kitą numerį leidžiame su akcentais be priemaišų. Jei nori tą kalorijų istoriją būtinai įsprausti, duok perrinkti.

Palikim nebarstę. Jei kas nepraeitų pro cenzūrą...

-- Nėra kam užkliūti. Belgas niekada nebraukė, kodėl turėtų šį numerį, kuriame nėra jokių vinučių, -- ginčijau, bet palikau.

Vinutėmis vadinome iš didžiosios anglosaksų spaudos perimamas žinutes ar komentarų citatas apie kintančius Vakarų valstybių santykius su sovietais. Oficialiai dar buvo labai garsiai tebedeklaruojama "didžioji, amžinoji sąjungininkų draugystė", bet tikrovėje jau visų didelių draugų spauda, ypač po Churchillio kalbos, davusios pasauliui geležinės uždangos sąvoką, jau pradėjo mirgėti incidentų aprašymais, politikų pareiškimais ir komentarais, kuriuos kažkas pavadino vinimis į užkalamą tos "didžiosios draugystės" karstą, ir tas vardas prigijo redakcijos terminologijoje. Daugumui mūsų skaitytojų didžioji spauda nebuvo prieinama, todėl mes jautėme pareigą juos informuoti; deja, tai buvo draudžiama, kad "neardytume sąjungininin-

(Nukelta į 6 psl.)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

ŠIŲ METŲ ABITURIENTAI

Indrė Palūnaitė, baigusi Manchester gimnaziją, pradėjo studijuoti humanitarinius mokslus Akrono universitete.

Raimondas Klimas studijuoja Cleveland State universitete inžineriją.

Viktoras Klimas studijuoja John Carroll universitete pasiruošimą medicinai.

Pristatymas Clevekando lietuvių visuomenei įvyks šį šeštadienį, spalio 21 d. šv. Jurgio parapijos salėje 7:30 v. vakaro. Visi kviečiami atsilankyti.

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE

"AUŠROS" mergaičių kvartetas iš Windsoro atvyksta į Clevelandą ir čia pirmą kartą pasirodys lapkričio 11 d. Akademikų skaučių ir skautų metinės šventės proga ruošiamame parengime.

• **JAV LB Tarybos sesija** įvyks š. m. spalio mėn. 28-29 dienomis Cheraton Inn — Hopkins, 5300 Riverside Drive, Cleveland Hopkins International Airport, Cleveland, Ohio 44135, telef. 216-267-1500 (viešbutis yra prie pat Hopkins aerodromo ir netoli Interstate 71).

EXPERIENCED
COLDHEADER SETUP
AND OPERATORS
ROLLER MEN
For second shift. Need full screw.
Top wages & benefits
INTERNATIONAL SCREW
9444 ROSELAWN
DETROIT, MICH.
313-933-4700
(80-87)

Chicagos Lietuvių Operos solistai Satsys Baras, Dana Stankaitytė, Jonas Vaznelis ir Aldona Stempužienė, su akomponiatoriumi muz. Alvydu Vasaiciu, spalio 14 d. Clevelande dalyvavę Maž. Operos festivalyje. Plačiau apie šį festivalį skaitykite praeitame Dirvos numeryje. V. Bacevičiaus nuotrauka

Publika ploja Lietuvių operos solistams spalio 14 d. Clevelande suruoštame Maž. Operos festivalyje. V. Bacevičiaus nuotrauka

LIETUVAITĖS KATALIKIŠKŲ MOKYKLŲ SPORTO VARŽYBOSE

Spalio 8 d. Clevelande įvykusiose Clevelando diocezijos katalikiškų mokyklų (C.Y.O.) mergaičių 1972 m. lengvosios atletikos pirmenybėse dalyvavo ir keleta lietuvaičių, LSK Žaibo narių, atstovaudamos savo mokyklas.

Varžybos vyko 6, 7 ir 8 skyriams, sutraukusios rekordinį 540 dalyvių skaičių, atstovavusių virš 30 mokyklų.

RŪTA MOTIEJŪNAITĖ, atstovavusi "naująją lietuvių parapiją" (O.L.P.H.) laimėjo pirmą vietą 220 yd. bėgime (29.8 sek.), antrą 75 yd. bėgime (9.7 sek.) ir 4-tą vietą 100 yd. bėgime (12.8 sek.), 8-to skyriaus grupėje.

DALIA MIŠKINYTĖ, atstovavusi taipogi O.L.P.H. 7-to skyriaus grupėje, laimėjo antras vietas 75 yd. (9.9 sek.) ir 100 yd. (13.1 sek.) bėgimuose.

DANUTĖ VAITKUTĖ, atstovaudama šv. Albino parapiją, 7-to sk. grupėje, laimėjo pirmą vietą beisbolo metime (161'-0"). Ji taipogi dalyvavo 7-to sk. grupėje, laimėjo 75 yd. (10.3 sek.) ir 100 yd. (13.5 sek.) bėgimuose, tačiau įbaigmę nepakliuvo.

DANUTĖ BALČIŪNAITĖ, atstovaudama O.L.P.H. 8-to skyriaus grupėje, prabėgo 220 yd. per 31.7 sek. (7-ta vieta) ir nušoko į tolį 12'-3" (nepakliuvo į finalą).

LIDIJA BALČIŪNAITĖ (O.L.P.H.) 6-to sk. grupėje nušoko į tolį 11'-4" (6-ta vieta). Ji taipogi pažymėtinai gerai prabėgo 50 yd. (7.3 sek.) ir 75 yd. (11.0 sek.), tačiau dėl laimės stokos iškrito abiejose distancijose užbėgimuose, kai jai pakliuvo bėgti su varžybų laimėtoja. Tik viena mergaitė iš kiekvieno pradinio užbėgimo pakliuvo į tolimesnį ratą.

Šios mergaitės šiuo metu sudaro LSK Žaibo jaunesnių prieauglio klasių pagrindą. Malonu, kad lietuvaitės per eilę metų gerai pasirodo amerikiečių varžybose. Tenka palinkėti šią tradiciją išlaikyti ir toliau.

(b)

GROPP for CONGRESS

Elect this experienced, trained, qualified man to represent YOU in the 22nd DISTRICT
SERVICE... IN THE BOLTON TRADITION
GROPP for CONGRESS Committee
Honorable Frances P. Bolton, Chairman
325 Maylee Bldg., Cleve. Hts., O. 44118

SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.
Už paprastus indėlius moka 5%
Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki $20.000.00.
Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.
SUPERIOR SAVINGS skyriai:
798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552
6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497
13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

GREITOSIOS PAGALBOS KURSAI

Nuo spalio 8 d. iki spalio 29 d. šv. Jurgio parapijos klasėje kas sekmadienį vyksta šaulių ruošiami pirmos pagalbos kursai. Pirmasias paskaitas skaitė dr. Mickevičius ir dr. J. Stankaitis, o nuo spalio 22 d. skaitys dr. K. Pautienis. Paskaitų temos: nusinuodijimas šarmais, rūgštimis, metalais ir vaistais; Kaulų lūžimas ir galūnių išnarinimas; Nosies kraujavimas ir jo priežastys; Šuns ir gyvatės įkandimas; Aštrus odos uždegimas nuo žolių ir chemikalų ir pirmoji pagalba. Paskaitos prasideda nuo 11 val. 30 min. iki 12 val. 30 min.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 21 D. Ketvirtasis abiturientų pristatymo balius.

SPALIO 22 d. Birutininkių parengimas.

SPALIO 29 D. 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando Sauliai demonstruos filmą apie širdies ligas.

LAPKRIČIO 4 D. LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės Šventės minėjimą - koncertą.

LAPKRIČIO 5 D. Dr. K. Keblio paskaita apie Lietuvos prozą. Rengia Ateities Klubas.

LAPKRIČIO 11 D. Akademikų skautų ir skaučių metinė šventė.

LAPKRIČIO 12 D. Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti pietūs.

LAPKRIČIO 18 D. Lietuvių Diena. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 25 ir 26 D. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto metinis suvažiavimas. Posėdžiai įvyks Hollenden House viešbučio patalpose.

GRUODŽIO 3 D. Clevelando miesto viešųjų įmonių departamento direktoriaus Raimundo Kudukio pagerbimas.

GRUODŽIO 3 D. Rodomi du filmai: "Į septintąjį dešimtmetį" ir "Dvylika didžiųjų". Rengia Ateities Klubas.

GRUODŽIO 9 D. Koncertas Naujos parapijos salėje. Rengia Saleziečiams remti komitetas.

GRUODŽIO 17 D. Šv. Kazimiero litaunistinės mokyklos Kalėdų Eglutė.

SAUSIO 27 D. 8 val. vakaro Trečias Ateitininkų Jaunimo ruošiamas Literatūros Vakaras. Programoje: Aloyzas Baronas ir jaunimo pasirodymai.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parap. rajone tarp Villa Angela ir Šv. Juozapo mokyklų parduodamas namas: 3 miegami, 2 vonios, įrengtas rūsys, 2 mašinų apšildomas garažas. Tel. 481-1325.

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį tel. 944-6835.**

FOR RENT

Five rooms — Garage — House Ida Ave off St. Clair. Reliable couple or with 1 child. Call 361-7553 after 4:00 p. m. (80-81)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
For the followings positions:
HORIZONTAL BORING MILL
N/C DeVLIEG JIG MILL
MILLING MACHINE
ENGINE LATHE
Must be experienced in short run work. Full time, overtime, high hourly rate, and good fringe benefits
WESTSIDE
PRIME INDUSTRIES INC.
4820 W. 130th St.
Cleveland, Ohio
216-267-1393
(80-82)

EXPERIENCED
ALL AROUND
MACHINIST
Must be able to set up own work, and be experienced with jig and fixtures.
Only experienced need apply.
Also
TOOL GRINDER
EXPERIENCED or TRAINEE
Full time, day shift, overtime. Excellent rates & benefits.
OHIO BROACH & MACHINE CO.
399 EAST 131 ST. (Off St. Clair)
CLEVELAND, OHIO
216-681-2626
(80-82)

DEVELOPMENT
MACHINIST
If you are on experienced machinist with R&D experience, please call:
Mr. Hinman
216-451-5200, ext. 213
Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer M-F
(80-82

STRUCTURAL
STEEL
FITTERS
EXPERIENCED
Steady work for qualified men.
Excellent company paid fringe benefits.
KILROY
STRUCTURAL STEEL CO.
8500 Union Ave.
Cleveland, Ohio
216-883-3000
(75-81)

HEADER
SETUP MEN
AND
OPERATORS
APPLY
JUNCTION MFG. CO
3980 RIVES EASTON RD.
RIVES JUNCTION, MICHIGAN
(79-81)

PIPE FITTER-JOURNEYMAN
MAINTENANCE & INSTALLATION OF STEAM, WATER, GAS, OIL & AIR LINES IN INDUSTRIAL PLANT. EXCEL. WAGES & FRINGE BENEITS.
APPLY OR WRITE
DANA CORP. ATLAS DIVISION
209 W. MOUNT HOPE
LANSING, MICH. 48904
An Equal Opportunity Employer
(79-81)

MACHINIST
First Class Only
Job Shop Experience
MCM
1432 E. 47TH STREET
CLEVELAND, OHIO
216-881-1280
(78-82)

WANTED EXPERIENCED
BOAT MECHANIC—
WITH TOOLS
SHIP'S CARPENTER—
WITH TOOLS
Must be experienced
Apply in person
See KEN DAHLKA
DETROIT BOAT BASIN INC.
9666 E. JEFFERSON
DETROIT, MICH.
(78-84)

WANTED
EXPERIENCED FOULDRY HELP
FOUNDRY SAND MOLDER
Experienced in aluminum job shop.
Squeezer and loose work.
Also
GENERAL FOUNDRY HELP
Apply call or write—to Mr. McMurray
GEMCO FOUNDRY INC.
2469 E. Maumee
Adrian, Mich.
(80-82)

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.
Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIELI LIĘTUVIAI!

Kaip dauguma Jūsų žinote, pro geležinę uždangą prasilaužė jauna lietuvių Butkų šeima ir laimingai pasiekė Jungtines Amerikos Valstybes. Jau jie gavo teisę čia nuolatos gyventi.

Jie laimėjo politinę ir asmeninę laisvę, bet jų laukia sunkūs naujo įsikūrimo vargai. Mes turime jiems efektyviai padėti.

Reikia sudaryti sąlygas, kad jie galėtų savo profesijas pritaikyti prie JAV reikalavimų.

Mes prašome visų geros širdies lietuvių padėti naujiems pabėgėliams įsikurti. Siųskite aukas Amerikos Lietuvių Tarybos vardu. Aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčių.

Lietuviai, mes turime būti jautrūs, ypatingai tie, kurie esame patyrę įsikūrimo sunkumus. Mes turime Jiems padėti.

Visas aukas prašome siųsti į ALTos centrą, 2606 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Amerikos Lietuvių Taryba

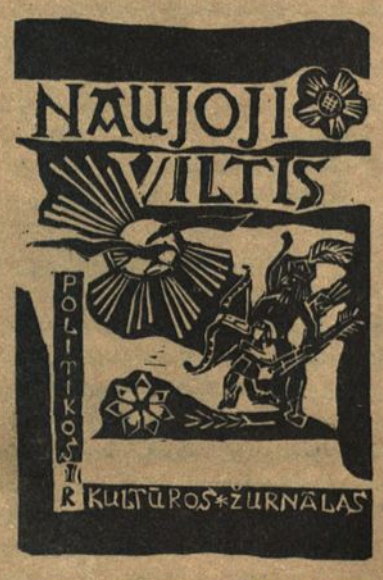

• **NAUJOJI VILTIS** Nr. 4 jau išėjo iš spaudos. Kaina $2.50. Norintieji įsigyti kreipiasi į Naujosios Vilties administraciją: 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

LONG BEACH

LIETUVIŲ FONDO JUBILIEJINIS BALIUS

Lietuvių Fondo Long Beach apyl. vajaus komitetas rengia dešimtmečio jubiliejinį balių, šeštadienį, lapkričio mėn. 4 d., 7 val. vak. Machinist salėje 728 Elm Ave., Long Beach, Cal.

Meninę programą atliks Los Angeles dramos sambūrio "Išlaisvintos Moterys" grupė, vaidinant aktualijų ir dainų montažą "Trylika naktų pižamoj". Dalyvauja: Birutė Dabšienė, Ona Deveikienė, Ema Dovydaitienė, Janina Čekanauskienė, Regina Kungienė, Zenta Hardwickienė-Čėsnaitė, Dalila Mackialienė ir Raisa Urbanienė.

Tekstas ir režisūra D. Mackialienės. Muzika - piano Ona Metrikienė, akordeonu Vladas Gilys.

Bus lietuviški skanūs valgiai, laimėjimų lentyna, veiks bufetas. Šokiams gros graži muzika. Įėjimas su vaišėmis asmeniui $2.50, vaikams $1.00. Pelnas skiriamas Lietuvių Fondui. Lietuviai ir jų draugai maloniai kviečiami į minėtą balių, tuo paremsite Lietuvių Fondą. **(dm)**

CHICAGO

• **L.S.T. Korp! Neo-Lithuania** šiais, Jaunimo Metais, lapkričio 11 d. švenčia 50 metų veiklos sukaktį. Ta proga Chicagos neolithuanai rengia minėjimą. Lapkričio 11 d., 7:30 val. vak. bus metinė šventė, junjorų pakėlimas ir banketas, lapkričio 12 d. (sekmadienį), 10 val. ryto Tėvų Jėzuitų koplyčioje pamaldos. Po pamaldų vainiko padėjimas prie Laisvės Kovų Paminklo. Vėliau kapinėse mirusiųjų lankymas. Gi 3 val. p. p. minėjimas-akademija. Pora paskaitų, sveikinimai ir meninė dalis, kurią atliks jaunos Korporacijos jėgos. Minėjimas bus Lietuvių Tautinių namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave. Minėjime kviečiami dalyvauti draugiškos korporacijos bei lietuviška visuomenė.

• **Čiurlionio ansamblis** su tautinių šokių grupę šį šeštadienį, spalio 21 d., 7 v. v. koncertuoja Marijos Aukšt. Mokyklos salėje, Chicagoje.

Koncertą rengia LB Vidurio Vakarų apygarda.

VOKIETIJA

NAUJI VASARIO 16 GIMNAZIJOS MOKYTOJAI

Nuo naujųjų mokslo metų pradžios atvyko mokytojauti du nauji lietuviai mokytojai: Marija Saulaitytė iš JAV-bių ir Edmundas Kaciucevičius iš Vokietijos. M. Saulaitytė dėsto vidurinėse klasėse lietuvių ir anglų kalbas mokiniams iš Amerikos ir dvi dienas savaitėje prižiūri pirmųjų klasių berniukus naujame bendrabutyje. E. Kaciucevičius yra mažųjų berniukų bendrabučio vedėjas ir kūno kultūros mokytojas visų klasių berniukams.

Nuo spalio 1 atvyko į gimnaziją muzikas ir žurnalistas Valteris Banaitis, kuris iš pradžių dirbs berniukų bendrabuty ir dėstys Lietuvos istoriją, o vėliau perims ir savo specialybės (muzikos) pamokų. Rolf Koch pradėjo dėstyti VII ir VIII klasėse matematiką ir fiziką.

ATNAUJINTAS KRYŽIUS

Pradėti atnaujinimo darbai praeitą vasarą į Romuvą atgabento Seligenstadto lietuvių kryžiaus, kuris, pravedant naują kelią, buvo nugriautas. Per 20 metų išstovėjęs Seligenstadte, oro atmainų jis labai apgadintas. Reikia pašalinti aptręšusį viršutinį sluoksnį, pakeisti visus ornamentus, užtaisyti plyšius, pastatyti naują tvorelę ir viską gerai impregnuoti bei nudažyti.

Kryžiaus atnaujinimo darbus atlieka Otto Wuensch stalių dirbtuvė iš Bensheimo. Atnaujintas kryžius papuoš Romuvos sodybą.

• **Romuvoje** vasara lankėsi daug svečių iš JAV-bių. Liepos mėn. čia svečiavosi Dainė Švedienė, kuri gimnazijon leidžia mokytis savo dukterį Margaritą, Rima Čerkeliūnienė su dukra, Jonas Paliulis su dukra ir sūnumi, Antanas Kareiva, Jonas Vasaitis, O. ir Pr. Meškauskai (iš Kanados).

Rugpiūčio mėn. su gimnazija susipažino ir joje ilgiau ar trumpiau pabuvojo šie svečiai iš JAV-bių: Vladas Gedmintas su ponia, Jurgis Bolevičius, Kęst. Kliorys, Ramūnas Underys. Buvusi gimnazijos mokinė Birutė Janušaitytė-Biretienė su dukromis buvo atvykusi iš Kanados. Rugsėjo gale gimnazijoj buvo sustojęs prof. dr. Benediktas Mačiuika, J. Jazbutis ir Bakūnas su žmona iš JAV-bių; iš Lenkijos į JAV-bes emigruojanti B. Protkelienė su dukra Margarita, kuri žada mokytis Vasario 16 gimnazijoje.

A. A.

MATUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai ONAI, dukrai ELENAI

ir žentui JONUI RADAMS bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Algima ir Leonas Dautartai

MIRTIES METINĖS

Lygiai prieš metus, 1971 m. spalio 20 d. Clevelande mirė Kazys Karpius, rašytojas, žurnalistas, buvęs Dirvos leidėjas ir redaktorius, ALTS-gos garbės narys, ALTS-gos Clevelando skyriaus garbės pirmininkas, Vilties Draugijos valdybos narys. Palaidotas Clevelande, Knollwood kapinėse.

NEUŽDARYKIME DURŲ BALFUI

Kiekvienais metais Balfo lėšų telkimo vajus Chicagoje pradedamas bendru apskrities, skyrių valdybų ir visų talkininkų pasitarimu, arba oficialiu vajaus atidarymu. Šiais metais atidarymas įvyko rugsėjo mėn. 24 d., Chicago Savings and Loan banko patalpose. Šios įstaigos prezidentė Philomena Pakel jau antri metai iš eilės sutiko būti vajaus globėja ir leido naudotis banko patalpomis susirinkimui.

Vajaus atidarymą pradėjo Chicagos apskrities pirmininkas Valerijonas Šimkus. Trumpai nušvietęs Balfo vajaus reikšmę ir pasidžiaugė gausių Balfo darbuotojų susirinkimu ir jų rodoma nepailstama ištverme renkant aukas padėti kenčiančiam savo tautiečiui Sibire ir okupuotoje Lietuvoje, atidarymui vadovauti pakvietė Joną Jasaitį.

Invokaciją sukalbėjo buvęs Balfo apskrities pirmininkas kunigas Stasys Šantaras.

Lietuvos Generalinė Garbės Konsulė Juzė Daužvardienė sveikinimo žodyje prisimindama mirusį Gen. Konsulą dr. Petrą Daužvardį pakartojo jo, viename Balfo vajaus atidaryme sakytus žodžius, kad Balfo vajus yra "gerųjų širdžių vajus". Garbės gener. konsulė išreiškė tikėjimą, kad tos geriosios širdys ir šiais metais bus dosnios.

Balfo direktorių tarybos pirmininkė Marija Rudienė sveikindama vajaus atidarymo proga Balfo darbuotojus pasidžiaugė jų ištverme ir linkėjo pasisekimo.

LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos pirmininkas Romualdas Kronas sveikindamas užtikrino bendruomeninių valdybų paramą vajaus pravedimui. Vajaus globėją ponią Philomeną Pakel atstovavo William Sabastian ir tarė sveikinimo žodį.

Kun. Petras Činikas sveikindamas susirinkusius ir linkėdamas pasisekimo telkiant Balfui lėšas prisiminė pradinę Balfo veiklą ir pasidžiaugė, kad veikla nesilpnėja.

Balfo centro valdybos generalinis sekretorius Albinas Dzirvonas sveikindamas susirinkusius priminė, kad Balfo reikalingumas nei kiek nesumažėja, bet jo reikšmė dar daugiau padidėjo. Linkėjo darbuotojams pasisekimo.

Trumpus pranešimus padarė skyrių pirmininkai ir valdybų atstovai. Reikia pasidžiaugti, kad skyriai visi gerai susitvarkę, net ir tie, kurių vietovėse jau mažai lietuvių beliko. Skyriai vajus pravesti pasiruošę ir laukia ženklo rinkliavai pradėti. Tas ženklas spalio 1 diena.

Oficialiosios dalies pabaigoje atskrido pirmosios kregždės su aukomis: Marija ir Antanas Rudžiai aukojo 200.00 dol., Ona ir Valerijonas Šimkai 150.00 dol., kun. Petras Činikas 25.00 dol. ir Standard Federal Savings 100.00 dolerių.

Atidaryme dalyvavęs jaunimo peticijos komisijos pirmininkas Antanas Kizlauskas susirinkusiems išdalino peticijos lapus parašams rinkti, kad Balfo darbuotojai rinkdami aukas prašytų pasirašyti ir peticijos lapuose.

Energingai Jonui Jasaičiui vadovaujant Balfo vajaus atidarymo oficialioji dalis tęsėsi tik valandą laiko, niekam nenusibodo ir neįkyrėjo.

Po oficialiosios dalies, dėka Balfo globėjai Philomenai Pakel buvo vaišės. Prityrusios šeimininkės, vadovaujant Kotrynai Repšienei ir Angelei Mackevičienei paruošė skanių valgių ir visi svečiai skaniai ir sočiai pasistiprino, gi Kostas Repšys trokštančius atgaivino paruošta atgaiva.

Vaišių metu buvo pagerbti Balfo darbuotojai sulaukę gražaus amžiaus: Straukas 85 metus, Cibulskis 80 ir Balfo apskrities valdybos sekretorius Kostas Januška 70 metų.

Chicagos Balfo apskrities valdyba išspausdino praėjusių metų vajaus apyskaitą su aukotojų sąrašu, kurią šiais metais rinkėjai įteiks kiekvienam aukotojui. Tai didelis ir gražus darbas kuris, reikia tikėtis, aukotojų bus įvertintas dar didesnėmis aukomis ir kartu yra parodymas Balfo darbuotojų kruopštumo ir atskaitomybės tvarkingumo.

Šiomis dienomis Balfo aukų rinkėjai pradės lankyti lietuvių namus. Tai nelengvas darbas, bet jis prasmingas, nes skiriamas sušelpti į vargą patekusius sesę-brolį lietuvius. Atverkime širdis -- duota auka nuskaidrins ne vieną gyvenimo dieną tų, kurie nešdami sunkią okupanto priespaudą savoje žemėje ir skaudžioje tremtyje kenčia. Ir kenčia vien dėl to, kad jie yra lietuviai. Padėkime jiems.

Kostas Januška

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

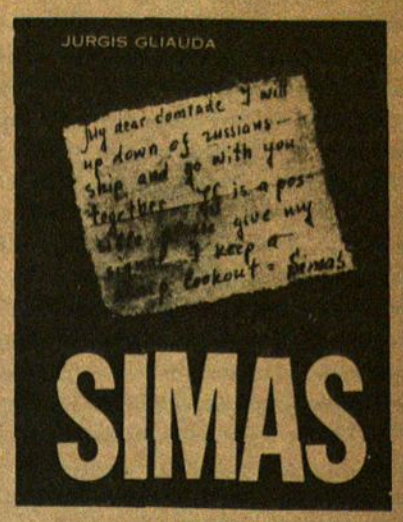

ĮVERTINA KNYGĄ "SIMAS"

Baton Rouge (Louisiana) laikraštis Sunday Advocate, rugsėjo 10 d. laidoje, knygų apžvalgos skyriuje, taip įvertina Jurgio Gliaudos Simą, kuris Manyland Books leidyklos išleistas anglų kalba:

SIMAS — išskirtinai dokumentuotas, įtūžimą sukeliąs romanas. Jurgio Gliaudos SIMAS, Kęstučio Čižiūno ir J. Žemkalnio išverstas iš lietuvių kalbos. Išleido Manyland Books. $5.00.

Lapkričio 23 d. 1970 m. Simas Kudirka, sovietinio žvėjų laivo radistas, prie Martha Vineyard salos nušoko nuo savo laivo denio į laisvę, kuri, kaip jis mane, esanti ant JAV krantų sargybos laivo Vigilantas.

Valandos slinko ir po nemokšiškumo, kurį parodė aukštieji JAV pareigūnai, po pabrėžtino nenoro užgauti sovietus, dalyvavusius žvejybiniame pasitarime su amerikiečiais, jaunas lietuvis buvo sumuštas, suvyniotas į brezentą (canvas) ir nuvežtas atgal, ant sovietų laivo valtimi, kurią parūpino JAV krantų sargybos laivas.

SIMAS nėra knyga skaitytina atvangai. Išskirtinai dokumentuotas pasakojimas veda į įtūžimą. Skaitytojas tolydžio įvedamas į padėtį, kuri, jis žino, buvo parengta išvadai.

Jurgio Gliaudos romanas kiek nustoja dėl vertimo. Ir išgauna pasipyktinimo jausmus dėl didžiulės tarptautinės teisės ignorancijos, kurią parodė J.A.V. pareigūnai, įvelti į tą įvykį.

Ed. Cullen

Lietuviškąją šios pagarsėjusios knygos SIMAS laidą išleido Vilties leidykla. Pirmoji laida buvo išparduota per vieną mėnesį. Yra dar antrosios laidos egz. Kaina — 3 dol. Lietuviai galėtų siųsti knygą kitų kraštų lietuviams, nes ten sunkiau, dėl valiutų skirtumo, knygą įsigyti. Užsakyti tiesiog iš Dirvos. Angliškoji laida siųstina savo rinktiesiems pareigūnams, žurnalistams, draugams amerikiečiams.

FLORIDOS PAJŪRIAIS ATEINA RUDUO
Juno Beach, Florida

Žiemą Florida tinka tik turtuoliams. Norį aplankyti ir pailsėti Floridoje, atvažiuokite rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos Floridoje tos pačios iki gruodžio 1 d. kaip vidurvasarį.

Kodėl nepasinaudoti?

V. ir A. Tomkų vasarvietė Saphire Sea, 700 Ocean Drive Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Tel. (305) 844-3388.

ARC WELDERS—
Maintenance Electrician

All position ARC WELDERS to fabricate concrete mixer components for a new operation being set up in Indianapolis. Hourly rates with full line of benefits plans. Testing and interviewing Monday thru Friday.

At Challenge-Cook Bros. Inc.

4717 Massachusetts Ave Indianapolis, Ind.

Vogel Construction Location Phone 317-547-3572

Equal Opportunity Employer

(80-86)